

STANISLAV
KOTRBA NAPOLJA
V. 001.10

a

naš aero

9 • 79

obvestila

V zadnji letošnji številki našega glasila si lahko preberete nekaj o poslovanju v preteklem letu, o delu družbenopolitičnih organizacijah in društev.

Uredniški odbor pa vam želi srečno 1980. leto.

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije Celje

Celje, 26. decembra 1979

Letnik XVIII — št. 8

Uredniški odbor

Anton Svetelšek, Mihaela Žaberl,

Jelka Adrinek, Marjan Lednik,

Stane Kitak, Stane Lovrenčič,

Karmen Dovč, Cveta Robas,

Alenka Pregelj, Jože Randl

Vera Radič, Stane Brinovec

Glavni in odgovorni urednik

Jože Randl

Uredila

Janja Završnik

Ovitek in oprema

Stane Kitak

Tisk

Aero, tozd grafika

za tiskarno Drago Vračun

SPREČMČWO '80

Zaključek poslovnega leta je pred nami. Dan za dnev in vse več čestitk prihaja z željami za srečno, uspešno nastopajoče leto. Med njimi tudi daljša, nenavadne vsebine, ki nas pripelje do razmišljanja o našem današnjem času:

»Za nami je leto, v katerem smo imeli zadovoljstvo sodelovati z vami. Z obžalovanjem mora človek na koncu vsakega leta ponovno ugotoviti, da poleg poslovnih razgovorov ni bilo časa za izmenjavo mišljenj o vsakdanjih osebnih problemih. Iz dneva v dan so vse večji problemi, ki jih prinaša s seboj naš poklic; za naša osebna zadovoljstva nam ostaja vedno manj časa.«

Veliko resnice je v tem. Sedanji gospodarski trenutek, naše poklicno delovanje v njem, je izredno dinamično, zapleteno, od trenutka do trenutka celo težavno. Prav ta dinamika s hitrimi spremembami zahteva od vseh nas veliko zavzetosti za razreševanje »službenih problemov«, nepričakovanih težav in nam za naše osebne probleme ostaja vedno manj časa. Ne mislim samo na osebne probleme doma, temveč tudi »v poklicu«. Kako se počutimo v svojem delovnem okolju, ali smo uredili boljše delovne pogoje, ali smo našli prave poti do hitrega sporazumevanja, ki nam zagotavlja razvoj za naš lepši jutri, poti za zadovoljivo obveščenost o vsem, kar se dogaja okoli nas? Ali smo za kratkotrajne počitniške dni uredili vse za prijeten počitek, dali možnost za množično rekreacijo, končno tudi zabavo in kaj bi še naštevali naprej? Omenjeno naj nam zagotovi naše delo, naš vsakdan med delovnimi tovariši in spet smo pri nalogah in problemih. Vsak zaključek leta prinaša veliko vprašanj, analiz, napotkov za delo v bodoče, novih odločitev in ponovno smo pri »poklicnih problemih«. Splošna ugotovitev o uspešnem poslovanju v letošnjem letu je zadovoljiva. Leto zaključujemo z dobrimi poslovni-

mi rezultati. Planske naloge smo dosegli, večinoma tudi presegli. Po dokončanih velikih naložbah iz preteklih let nam je tudi v letošnjem letu uspelo povečanje določenih kapacitet in posodobitev proizvodnje. Zahtevna proizvodnja samokopirnega papirja v povezavi od osnovnega papirja iz Medvod do predelave v »Aero-copy« obratu, daje dobre rezultate in z zadovoljstvom ugotavljamo pravilnost skupnih naložb. Nove zmogljivosti naj bi dale domačemu in zunanjemu tržišču več izdelkov. Ponudili smo tržišču večje število novih izdelkov, za katere s ponosom lahko rečemo, da so naši, saj so delo strokovnih sodelavcev razvojne službe in proizvodnje. Izvozni rezultati so spodbudni, iz leta v leto se večja število dežel, v katere izvažamo, pri čemer so dežele v razvoju močno zastopane. Samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje je postalo stalna oblika dela ne samo znotraj DO, ampak tudi z drugimi gospodarskimi organizacijami v Sloveniji in širom domovine. Spremljali smo gibanje produktivnosti, skrbeli za izobraževanje, stalno kontrolirali kakovost.

Delovanje družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov je bilo aktivno, vedno več delegatov se vključuje v samoupravne tokove delovanja. Nismo opravili vsega, toda trud in opravljeno delo dajeta rezultate, s katerimi smo zadovoljni in za doseženo gredo vsem zaposlenim priznanja in čestitke. Za zadnje leto srednjeročnega obdobja 1976—80 ostaja še veliko dela. Sedanja predvidevanja nakazujejo, da nas čaka težko gospodarsko leto, leto nadaljnje stabilizacije in splošne štednje.

Druga polovica leta nam je prinesla nove predpise, ki so nas pripeljali v težko stanje glede preskrbe z reprodukcijskim materialom oziroma surovinami. Vezava uvoza z izvozom nas je pripeljala v stanje, ko moramo v planu za

➔ naslednje leto dati prednost povečanju izvoza. Naloga celotnega slovenskega gospodarstva je, da poveča izvoz in nadaljnji razvoj je vezan na to povečanje. Za doseg izvozne usmeritve je nujna modernizacija in povečanje proizvodnih zmogljivosti, predvsem tam, kjer nam sedanje kapacitete ne zadoščajo za pravočasno in zadostno preskrbo potreb na trgu. Večina naložb prek leta nam daje zagotovilo za povečanje izvoza. Omenim naj nove zmogljivosti v proizvodnji matric, jasnit in neskončnih obrazcev. Planirane naložbe v povečanje zmogljivosti samolepilnih trakov naj bi nam dale na razpolago dodatne količine zanimivega izdelka za inozemsko

tržišče. Isto velja za povečano proizvodnjo grafičnih izdelkov. Načrti za razširitev in modernizacijo grafike so v teku — predvidena realizacija naj bi utrdila našo reprodukcijsko celoto. Vključevanje v mednarodno menjavo dela zahteva veliko strokovnega dela TOZD trženje, saj je konkurenca na zunanem tržišču izredno močna. Še vnaprej ostaja kot osnovna naloga nadomeščanje uvoza z uporabo domačih surovin. Sodelovanje z domačimi proizvodnimi organizacijami poteka uspešno, vendar bi se naj tovrstno sodelovanje v bodoče še povečalo.

Omenil sem samo najbolj aktualna izhodišča za planiranje nalog

v naslednjem letu in seveda naslednjem srednjeročnem obdobju. Veliko je novih nalog, ki terjajo od vseh nas delo, disciplino, politične aktivnosti itd.

Omenil sem sicer, da ostaja malo časa za lastne probleme. Zato bi zaključil s trenutno zelo aktualnim vprašanjem — kam, kje boš praznoval? Na prehodu smo iz 79. v 1980. leto. Posvetimo temu svečanemu trenutku nekaj časa, sprostimo se, pozabimo vsakdanje skrbi, da bomo lažje nadaljevali v novem letu. Veliko veselja, zadovoljstva v letu 1980, obilo zdravlja in sreče in še enkrat: malo je časa za naše osebne skrbi.

Milan Ing. Zupančič

TOZD grafika

Če govorim o poslovanju naše temeljne organizacije v letošnjem letu, moram priznati, da se ne moremo ravno pohvaliti z kdove kako uspešnim poslovnim letom. V prvem trimesečju zastavljenega plana nismo dosegli, medtem ko je v ostalih šestih mesecih plan bil presežen. Za zadnje trimesečje pa ugotavljamo, da so rezultati slabši kot smo predvideli. Glavni razlog za težave v zvezi z doseganjem plana je preskrba z materiali, ki je bila v preteklem letu zelo slaba. Za prihodnje leto pa pričakujemo na področju preskrbe z materiali še večje težave. Za izvoz smo največ proizvedli v zadnjem obdobju letošnjega leta, tako da bomo zastavljen plan izvoza tudi uresničili. V prihodnjem letu bomo zaradi predpisov, ki omejujejo uvoz opreme in materialov, morali znatno več izvažati, kljub temu, da težko zadovoljujemo potrebe domačih kupcev, predvsem v proizvodnji neskončnih obrazcev. Omeniti pa moram, ko že govorim o poslovanju v tem letu in v zvezi s tem tudi o dohodku, da bo ta nekaj manjši, kot smo predvideli, zaradi podražitev materialov, katerim pa ne moremo vedno slediti tudi mi s podražitvami naših končnih proizvodov, saj tako sploh ne bi bili več konkurenčni. Na

nižji dohodek pa so vplivale tudi povišane osnove za osebne dohodke, ki bodo tudi vplivale na rezultate finančnega poslovanja naše TOZD.

Ravno podražitve materialov nas silijo v razmišljanje o tem, da bomo nujno morali najti notranje re-

zerve v večji storilnosti in boljši kakovosti dela, da bi lahko pokrivali razlike, ki nastajajo med ceno materialov in ceno končnega izdelka. O tem govorim predvsem zato, ker nam dobavitelji, s kateri-

mi že sklepamo pogodbe za prihodnje leto, že zdaj obetajo podražitve nekaterih osnovnih materialov, ki so potrebni za našo proizvodnjo, za približno 30 % v prihodnjem letu. Če bomo hoteli obdržati naše stranke, bomo primorani iskati rešitve v boljši organizaciji dela, krajših dobavnih rokih, boljši kakovosti dela, kar se vse v končni fazi lahko odraža na znatno nižji ceni našega proizvoda.

Če primerjamo poslovanje naše temeljne organizacije s poslovanjem grafične industrije v Sloveniji, lahko ugotovimo, da so naši rezultati solidni in da se vsi srečujemo s približno enakimi problemi. Tudi drugod resno razmišljajo o boljši organizaciji dela in boljši storilnosti, ker je to edina rešitev za boljše poslovanje in boljše rezultate poslovanja, ki se seveda odraža v boljšem dohodku.

Boljše organizacije dela pa ne bomo mogli izvesti, če ne bomo resneje in odločneje izpostavili vprašanja odgovornosti.

Govorim o odgovornosti delegatov v samoupravnih organih in interesnih skupnostih in o delavcih, samoupravljalcih nasploh. Ugotavljamo, pa ne samo v naši temeljni organizaciji, da delegati svoje funkcije ne opravljajo zado-

voljivo, da se ne udeležujejo redno sej, tako da so celo seje delavskih svetov odpadle prav zaradi slabe udeležbe delegatov. Enako velja za zbornice delavcev. Predvsem moram poudariti, da so zbori delavcev, kakor tudi večina ostalih sej, med delovnim časom in da je prav zato dolžnost vsakega delavca, da se jih udeleži. Za to, da bi se lahko samoupravno dogovarjali, porabimo tisoče in tisoče delovnih ur, o katerih bi morali tudi razmišljati, če bi razmišljali o racionalni razporeditvi delovnega časa in boljši izkoriščenosti tega. Menim, da je tudi to odraz nedgovornega odnosa nekaterih posameznikov do dela.

Morda je moje letošnje razmišljanje ob zaključku leta preveč kritično. Vendar je gospodarska situacija v Jugoslaviji in v svetu takšna, da je nujno, da razmišljam tako. Marsikdo verjetno misli, da je v besedah o velikih stroških in dragi proizvodnji precej pretiravanja, a na žalost temu ni tako. Stroški energije in repromaterialov so se in se bodo večali in to vemo vsi. A naši načrti za novo proizvodnjo Grafike so še vedno tu in izpolnili jih bomo, ker smo

se tako dogovorili. Vendar bomo morali za to, da bi to dosegli, bolje in več delati. Vse naše delo sloni na delu v proizvodnji, saj brez dobrih strokovnjakov na posameznih grafičnih področjih ni dobrih proizvodov. Zato se bomo trudili, da bi bilo v novem sistemu nagrajevanja proizvodno delo bolj plačano. Danes se namreč dogaja, da iz proizvodnje odhajajo dobri strokovnjaki zato, ker nimajo možnosti napredovanja tam, kjer so. Možnost svojega napredovanja vidijo edino v tem, da se zaposlijo v režiji oziroma administraciji. Tako se dogaja, da iz dobrih grafikov dobimo slabe operativce.

Prav je, da omenim tudi to, da smo v zadnjem času nabavili precej nove opreme in strojev. Tehnologija se v grafični industriji zelo hitro izboljšuje in primorani smo se prilagajati novim potrebam na tržišču. Tako smo letos dobili nov stroj za tiskanje posebnih obrazcev v proizvodnji neskončnih obrazcev, s katerimi bodo banke lahko zelo izboljšale svoje poslovanje. Trenutno smo edini v Jugoslaviji, ki proizvajamo omenjene obrazce. Dobili smo tudi nov stroj za tisk etiket širšega formata in znatno kvalitetnejšim tiskom. Tako bomo

lahko razširili našo ponudbo tudi na industrijsko embalaranje izdelkov.

V preteklem letu nam je delala tudi precej preglavic neenakomerna preskrba z delom za posamezne oddelke. Največ težav smo imeli v oddelku sitotiska. Naši dobavni roki so zelo dolgi in tako za stranke nismo interesantni. Razen tega je v zadnjem času precej privatnikov — obrtnikov, ki tovrstne usluge nudijo hitreje in ceneje.

Nekako ne morem mimo dveh zelo pomembnih dejstev. V tem letu smo v Celju odprli prvi oddelek grafične šole. Kadrov za grafične poklice ni dovolj, ko pa bo zgrajena nova grafika, bo problem še dosti bolj prisoten kot je danes. Zato je oddelek grafične šole v Celju za nas zelo pomembna pridobitev.

Drugo takšno dejstvo je novatorstvo v naši temeljni organizaciji. Prav je, da ob tej priložnosti še enkrat pohvalim našega izredno vestnega in marljivega delavca Mirka Baboviča, ki je s svojimi tehničnimi izboljšavami in marljivim in vestnim delom doprinesel precejšen delež k boljšemu poslovanju.

Drago inž. Vračun

TOZD v ustanavljanju — Trženje

Težave, s katerimi smo imeli letos največ opravka so znane vsem in zato jih nebi ponavljal. Omenil bi le, da so bila naša prizadevanja usmerjena predvsem v povečan izvoz, da bi si tako zagotovili čim več sredstev za uvoz repromaterialov in surovin. Naša odvisnost od uvoza je še vedno velika, v prihodnjem letu pa lahko pričakujemo še dodatne težave z domačimi dobavitelji, ki se srečujejo z enakimi problemi kot mi. Primorani bodo izvoziti več kot so izvažali doslej, tako da bodo na domačem trgu prodajali manj kot so doslej, vprašanje pa je, če bodo lahko zadovoljili vse potrebe na domačem trgu.

Prodaja na domačem trgu je za vse proizvode naše DO potekala zadovoljivo, medtem ko smo z nabavo materialov in surovin imeli zelo veliko težav. Še več težav pa imamo z neprestanim porastom cen materialom in surovinam.

Planirani izvoz je bil presežen že pred zaključkom leta. Vrednostno največ izvažata TOZD Kemija Celje, ki pa tudi sama potrebuje največ deviznih sredstev za uvoz surovin.

Za prihodnje leto načrtujemo za približno 100 % večji izvoz kot letos. Predvidevamo, da bomo izvozili največ AC papirja, jasnit papirja, lepilnih trakov, matric in neskončnih obrazcev. Izvoz pa ne

pomeni vedno dobrega finančnega rezultata, saj vemo, da je konkurenca na zunanjih tržiščih zelo ostra. Vendar je to edina pot, da si zagotovimo lastne vire deviz za uvoz surovin in opreme.

V zadnjem času v TOZD v ustanavljanju Trženje poteka precejšnja samoupravna aktivnost, saj se delavci odločajo o zelo pomembnih organizacijskih vprašanjih, sprejemajo vrsto pomembnih samoupravnih aktov, tako da smo vsi res do najvišje možne mere angažirani in se trudimo, da bi bila nova TOZD čim bolj organizirana in da bi čim več prispevala k nadaljnjemu boljšemu poslovanju naše delovne organizacije.

Milan Rudnik

Pri pregledu in obravnavi doseženega poslovnega uspeha v devetmesečnem obdobju smo zaskrbljeni ugotavljali neugodne vplive nestabilne gospodarske situacije v doseganju naših zastavljenih ciljev, predvsem dohodka. Letošnji zunanje-trgovinski rezultati vzbujajo skrb, ker nam ni uspelo uskladiti izvozno-uvoznih tokov. Močno smo navezani na uvožene reprodukcijske materiale in brez njih bi morali opustiti precejšen del proizvodnje ali pa se temeljito preusmeriti na povsem nova delovna področja. Kljub vloženim naporom se da le delno in sila postopoma nadomeščati uvoz z domačimi surovinami. Zlasti je pereč — pa povsem izven naših moči — če domači dobavitelj surovin oziroma reprodukcijskega materiala, ki ga potrebujemo in nam sicer zmanjšuje neposredne uvozne potrebe, za izdelavo tega »nadomestka« potrebuje uvoz. To uravnavanje bi vsekakor moralo biti širše, z upoštevanjem celotne reprodukcijske verige, ki se plete okoli končnega

izdelka. Tu pa je iskanje domačih rezerv še dokaj šibko, nepovezano in očitno še ne izkoriščeno toliko, kot bi lahko že bilo. Z domačimi proizvajalci načrtujemo ali dogovore o participaciji pri njihovem uvozu (npr. surova guma iz SAVE Kranj) ali sklepamo samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev (npr. polipropilenska folija — Kemotrans Zadar).

Pospeševanje izvoza je kot najpomembnejša naloga bila že izpostavljena v letošnjem letu, zlasti po ukrepih sprejetih v avgustu mesecu. Za naš TOZD je naloga dokaj uspešno realizirana, prinaša pa manjši efekt zaradi nekonkurenčnosti naših artiklov na tujih trgih in nerešenega vprašanja rednega izplačevanja izvoznih premij, oziroma dajanja ustreznih instrumentov za zavarovanje izplačila premij. Dodatni problem pa istočasno nastopa že na domačem trgu, kjer se že občutijo posledice pospešenega izvoza, da primanjkuje izdelkov (npr. selotejpa). Upravičena je bojazen, da bodo v primeru dalj-

šega pomanjkanja potrošniki zahtevali dovoljenje za uvoz teh izdelkov. Načrtovano povečanje kapacitet z investicijo pri samolepilnih trakovih bo realizirano sicer z zamudo, vendar še ne prepozno in pomeni povečanje produktivnosti merjene z dohodkom na delavca v letu 1982 za 10 % v primerjavi z letom 1978, produktivnosti merjene z akumulacijo na zaposlenega pa za 21 %. Po nekaj mesečnem intenzivnem delu TIM S 3 in tehnično-tehnološke skupine je bila pripravljena z dobaviteljem pogodba. Obnavljanje in razširjanje teh proizvodnih zmogljivosti v našem TOZD bo realizirano z združevanjem sredstev za skupna investicijska vlaganja v okviru delovne organizacije tako kot dosedanje investicije iz sprejetega srednjeročnega programa razvoja.

O podrobnih informacijah v zvezi s potekom del na realizaciji naše investicije bomo poročali v naslednji številki našega časopisa.

Jelisaveta ing. Podgornik

DELO OO ZSMS v DSSS

Mladinci naše OO smo mne 17. 11. 1979 obiskali »Vjesnik« Zagreb, kamor so nas povabili mladinci njihove DO.

Na samem začetku, v poslovnem pogovoru, smo izmenjali izkušnje in probleme, s katerimi se srečujemo pri delu.

Poudarili smo, da so takšna srečanja potrebna glede na to, da »Aero« in »Vjesnik« povezuje čvrsto poslovno sodelovanje. Izpostavljena je bila pomembna vloga mladih v družbeno-političnem življenju v sami DO. Pogovarjali smo se o aktualnih problemih — usmerjenem izobraževanju, načinu reševanja stanovanjskih problemov mladih delavcev... Ob koncu smo mladinci Aera predali gostiteljem monografijo mesta Celja in jih obenem povabili, da tudi oni obišejo našo DO.

Pot nas je nato peljala v Stubiške toplice, kjer smo si ogledali tudi spomenik Matije Gubca (na sliki).

Ocena poslovanja TOZD Medvode v letu 1979

Poslovno leto 1979 je bilo izredno dinamično, tako na področju velike konjunktore, kot tudi restriktivnih ukrepov pri uvozu re-promateriala.

Glavne značilnosti, ki so vplivale na gospodarjenje v tovarni bi lahko strnili v naslednje:

- visoka količinska proizvodnja in prodaja vseh proizvodov,
- stabilizacija proizvodnje papirja,
- celotno pomanjkanje lesa in odpadkov,
- povečan izvoz,
- odlog odplačevanja inozemskih kreditov.

Ocenjena količinska proizvodnja

	Ocena 1979	Plan 1979	Doseženo 1978	Index 79/plan 79/78	
Celuloza	17.900	17.500	17.884	102,3	100,1
Papir	23.600	21.655	19.959	109,0	118,2
Pinotan	3.245	3.080	3.092	105,4	105,0
S k u p a j	44.745	42.235	40.935	105,9	109,3

Ocenjujemo, da bo celotna količinska proizvodnja presežena za ca. 6 % v primerjavi s planom, kar pomeni tudi večjo prodajo, saj so zaloge gotovih proizvodov minimalne.

Največje povečanje (9 %) beleži proizvodnja papirja, za katero lahko trdimo, da so se težave, ki so bile v predhodnem letu, izredno zmanjšale, prav tako zastoji in izmet, vendar pa menimo, da še vedno niso vse pomanjkljivosti odpravljene.

Glede na permanentno pomanjkanje celuloznega lesa in odpadkov je tudi količinska proizvodnja celuloze večja za ca. 2 % v primerjavi s planom.

Proizvodnja pinotana je v primerjavi s planom večja za ca. 5 %.

Za proizvodnjo je pomembno, da so nesorazmerno hitreje naraščali stroški, predvsem osnovni izdelavni material. Ocenjujemo, da so v povprečju cene narasle za 10 % v primerjavi s planom, medtem ko je celotni prihodek rasel počasneje.

Finančni rezultati bodo kljub temu zadovoljivi, vendar je potrebno poudariti, da v letošnjem letu ni bilo potrebno odplačevati inozemskih kreditov, zato dohodek ni obremenjen z obrestmi.

Zaradi pomanjkanja deviznih sredstev smo bili primorani izvoziti precej več kot smo planirali, kar pa nam je na eni strani zmanjševalo celotni prihodek, na drugi strani pa omogočalo nabavo surovin iz uvoza, da smo lahko obratovali skozi celo leto.

Z izrednimi napor celotnega kolektiva smo dosegli dobre proizvodne rezultate. S samoupravnim sporazumom o dohodkovnih odnosih z gozdarji in lesarji nam je uspelo zagotoviti zadostne količine lesa in odpadkov in si zagotoviti tudi minimalne zaloge za prihodnje leto. Pravilna orientacija v izvozu nam je omogočila nabavo surovin iz uvoza. Prav tako nam je uspelo zagotoviti potrebna finančna sredstva od naših kupcev za rekonstrukcijo papirnega stroja.

V letu 1979 je bilo povprečno 522 zaposlenih, kar je 4 % manj, kot smo planirali.

Slavko Zule

Ocena finančnih rezultatov

	Ocena 1979	Plan 1979	Doseženo 1978	Index 79/plan 79/78	
Celotni prihodek	591.612	542.701	443.164	109	134
Porabljena sredstva	357.462	337.254	282.937	105	134
Amortizacija	62.755	62.755	29.797	100	211
Dohodek	171.395	142.692	130.430	120	131
Prispevki, davki	29.477	19.421	18.316	152	162
Obresti	37.000	49.225	52.900	75	70
Čisti dohodek	104.918	74.046	59.214	142	177
Del čistega dohodka					
— osebne dohodke	69.150	62.257	55.057	111	126
— stanovanjsko izgr.	4.090	3.675	1.960	111	209
— prehrano in regres	6.306	—	—	—	—
— druge namene v SSP	6.000	2.892	2.043	207	294
— rezervni sklad	4.535	3.512	—	129	—
— poslovni sklad	14.837	1.700	—	—	—

*Dopisujte
v naše glasilo*

5. decembra je bila nadvse slavnostno podpisana pogodba med Aerom, kot investitorjem, tovarno MASCHINENFABRIK ANDRITZ iz Graza, kot dobaviteljem in Kovinotehno kot uvoznikom za **dobavo kompletne opreme za proizvodnjo samolepljivih papirjev ter naprave za rekuperacijo topli.**

Tovarna ANDRITZ bo opremo dobavila v osmih mesecih po začetku veljavnosti pogodbe, zaključek montaže je predviden v dvanajstih mesecih, začetek proizvodnje pa v petnajstih mesecih po za-

četku veljavnosti pogodbe. Na novi opremi bodo v TOZD Kemiji Šempeter proizvajali lepilne trakove na osnovi nosilnega traku iz PVC folije in polipropolena. Letna kapaciteta bo znašala 20 milijonov m² samolepljivih trakov. Kot posebnost naj pri tem omenimo, da je bil prav zaradi nemotene oskrbe surovin (PVC in polipropilen) sklenjen samoupravni sporazum z organizacijo združenega dela Kemo-trans iz Zadra, s katerim je predvideno združevanje dela in sredstev na osnovi dohodkovnih principov.

Pri podpisu pogodbe so sodelovali vsi, ki so delovali v teamu za novo investicijo, predstavniki družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov TOZD Kemije Šempeter.

Za Aero sta podpisala pogodbo glavni direktor tov. Milan Zupančič in direktor TOZD Kemije Šempeter tov. Jelisaвета Podgornik; za Kovinotehno pa tov. Igor Vovk in Oskar Kuzman. Za tovarno Andritz iz Graza pa direktor — dipl. ing. Schawerberger in ing. Konstatinuk.

Podpisovanje pogodbe za novo investicijo ...

Pred občnimi zbori OO Zveze sindikatov v DO Aero

Sklep sveta Zveze sindikatov Slovenije zavezuje vse osnovne organizacije ZS da izvedejo **občne zборе najpozneje do 31. januarja 1980, konstitutivne seje konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov v delovnih organizacijah** pa morajo biti opravljene **do 28. februarja 1980.**

Prav tako pa je ZSS pripravila **priročnik za pripravo in izvedbo občnih zborov** v katerem so pregledno prikazana vsa potrebna navodila za vsebinsko, kadrovsko in organizacijsko izvedbo občnih zborov, s katerim je zelo olajšano delo izvršnih odborov OOZS, ko pripravljajo občne zборе.

V DO AERO imamo enoten dogovor o pripravi in izvedbi občnih zborov v OOZS, kar je bilo dogo-

vorjeno med vsemi sedmimi osnovnimi organizacijami na IO konference OOZS. Dogovorjen je bil minimalni enotni program ter priprave na konstitutivno sejo konference OO ZS AERO. Zaobseči bi kazalo tudi problematiko, ki zanima vse OOZS, vključno z osnovnimi organizacijami, ki so locirane izven naše občine in jih vežejo dogovori v njihovih občinah (OO ZS Kemija Šempeter, OO ZS Tovarna celuloze in papirja Medvode in OO ZS Skladišče Beograd).

Občni zbori so tudi mesto za sprejem naslednjih dokumentov, ki jih v sindikalni organiziranosti v AERO Celje še nimamo:

— Pravila o organiziranju in delovanju OO ZS,

— Pravilnik o finančno-materialnem poslovanju,

— Sporazum o organizaciji in delovanju konference OOZS DO AERO ter

— Pravilnik blagajne vzajemne pomoči.

Vsebinske priprave

V naših osnovnih organizacijah ZS bomo na občnih zborih ocenjevali delovanje sindikata v preteklem dveletnem mandatnem obdobju. Medtem sta bila tudi VIII. kongres ZSJ kot tudi IX. kongres ZSS, pred katerim pa je bila I. konferenca Zveze sindikatov Slovenije. Vsi trije pomembni dogodki so vplivali tudi na delovanje našega sindikalnega članstva, osnovne or-

ganizacije si počasi toda vztrajno, seveda z delom, utirajo tisto pot, ki jo terja naše članstvo od **sindikalnih skupin** do najvišjih oblik sindikalne organiziranosti.

Tako bomo na občnih zborih sprejeli in ocenili:

- našo aktivnost pri krepitvi OOOZS,

- delovanje sindikalnih skupin,
- delo članov IO OO ZS,

- pogoje za delo osnovnih organizacij,

- odnos poslovnih organov in strokovnih služb do osnovnih organizacij,

- možnosti za sestajanje članstva,

- uresničevanje zakona o združenem delu in zakona o delovnih razmerjih,

- uresničevanje samoupravnih sporazumov,

- gospodarjenje,

- uresničevanje delitve po delu in razporejanje dohodka,

- razvitost samoupravljanja in delovanje delegatskega sistema,

- delovne in življenjske pogoje delavcev,

- aktivnost na področju LO in družbene samozaščite,

- povezovanje OO ZS s krajevnimi skupnostjo,

- sodelovanje z občinskim odborom sindikata dejavnosti in občinskim svetom ZS

- ter še druga pomembna vprašanja, ki morajo biti predmet naše sindikalne aktivnosti.

Kadrovske priprave

Da bi v naslednjem obdobju zagotovili še uspešnejše delo v osnovnih organizacijah ZS je potrebno kadrovskim pripravam posvetiti posebno pozornost. Upoštevati je potrebno resnično strukturo članstva in zagotoviti tudi temu ustrezno sestavo IO. Poleg pripravljenosti je potrebno upoštevati še ostale kriterije:

- usposobljenost za delo v ZS,
- delovnost in odnos do dela v celoti,

- priljubljenost med članstvom itd.

Funkcije v izvršnem odboru osnovnih organizacij ZS naj prevzamejo le tisti delavci, v katere imajo sodelavci polno zaupanje. Postopek kadrovanja je potrebno uskladiti s stališči o razvijanju de-

mokratizacije in krepitve kolektivnega dela ter odgovornosti v ZSS ter s statutarnim sklepom, ki sta bila sprejeta na I. konferenci ZSS 22. novembra 1979. Ker mandat članstva v IO OOOZS in v konferencah traja 2 leti in ga je možno le enkrat ponoviti, bo potrebno pri kadrovanju paziti, da ne bi zamenjavali večine članov IO OO ZS, če je delo v preteklem mandatnem obdobju bilo uspešno. Zagotavljati je potrebno določeno kontinuiteto. Kljub temu pa bi kazalo v izvršnih odborih zamenjati najmanj 1/2 članov in kadrovati nove ob upoštevanju socialne strukture, članstva v DPO in še druge kriterije. Za nove izvršne odbore osnovnih organizacij ZS pa moramo čimprej organizirati določene oblike sindikalnega izobraževanja, da bodo lažje opravljali dolžnosti, ki jim jih bo sindikatno članstvo zaupalo.

Vsekakor pa moramo pri kadrovanju v IO OO ZS terjati aktiven odnos tudi od osnovnih organizacij ZS in osnovnih organizacij ZSMS ter tudi občinskega sveta ZS.

Franc Ribič

Prioritetne naloge ZK v prihodnjem letu

Že danes usmerjamo svojo aktivnost v smislu sklepov 5. seje CK ZKS, še bolj pa je to naloga za prihodnje, še posebej na osnovi sklepov 11. seje OK ZKS Celje (14. 11. 1979), kjer so bile tudi izpostavljene naloge Zveze komunistov pri poglobljanju samoupravnih odnosov in izgrajevanje celotnega političnega sistema v celjski občini.

Pri ocenjevanju uresničevanja delegatskih odnosov je konferenca zlasti opozorila na:

- aktivnost delegatov v delegacijah, ki še vedno ni povsem ustrezna. Nekateri so funkcije sprejeli, sedaj pa jih opravljajo z nezadostno odgovornostjo in niso opravičili izkazanega zaupanja, med takšnimi so tudi člani Zveze komunistov. Zaostri je potrebno odgovornost vseh izvoljenih delegatov;

- v zadnjem času je kritična sklepčnost skupščin nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti, za kar smo še posebej dolžni, da zagotovimo prisotnost naših delegatov, »oboroženih« s stališči in pripombami samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij ter svojih delegatskih sredin.

Teh pomanjkljivosti je še dovolj, sklepi konference obvezujejo vse osnovne organizacije, da **najkasneje v roku dveh mesecev** opravijo temeljito analizo uresničevanja delegatskih razmerij, s posebnim poudarkom na aktivnosti komunistov. Dogovoriti se je potrebno za aktivnosti, ki bodo odpravile pomanjkljivosti ter zagotovile doseganje vse večjih uspehov na tem področju. To oceno z ukrepi je potrebno dostaviti OK ZKS Celje najkasneje do **31. januarja**

1980, zadolženi so sekretarji OOOZK.

OOZK morajo podrobno oceniti tudi dejavnost komunistov v osnovnih organizacijah sindikata, še zlasti z vidika uresničevanja nove družbeno-politične vloge sindikatov v našem političnem sistemu.

Komunisti, ki delujejo v mladinskih organizacijah morajo biti pobudniki delovanja mladih povsod tam, kjer je treba njihovo delo ustrezno poživiti (v Aeru je to še zlasti potrebno v TOZD Grafika in TOZD Kemija Šempeter).

Vsaka OOOZK v TOZD in v KS mora kritično oceniti delo komunistov v krajevnih skupnosti, kjer le-ti živijo. Preveriti morajo, kako so vključeni v celotno družbeno-politično življenje, katere funkcije opravljajo in kako jih opravljajo.

→

Še posebej pomembne naloge, ki jih moramo člani Zveze komunistov opraviti v izredno kratkem roku, so zadolžitve s področja ljudske obrambe in družbene samozščite, predvsem zaradi prevzema obveznosti ZK s formiranjem komitejev za LO + DS, ki bodo v marcu oziroma aprilu prevzeli naloge dosedanjih odborov. Po novi — enotni metodologiji je potrebno izdelati vojno-politično in varnostno oceno, načrt ukrepov in ak-

tivnost za preprečevanje in odpravljanje izrednih razmer.

Sekretarji OOKZ smo bili opozorjeni tudi na prehod na novo evidenčno statistiko članov ZK. Po ugotovitvah CK ZKS je v dosednji statistiki nastala velika zmeda, saj OOKZ niso pravočasno sporočale spremembe o posameznih podatkih članov ZK.

V vseh OOKZ moramo izvoliti evidenčarje, ki bodo v prihodnje zadolženi za ažurno javljanje sprememb pri posameznih članih ZK.

Komisija za idejno-politično delo pri OK ZKS Celje organizira vsak mesec tridnevne seminarje za kandidate za sprejem v Zvezo komunistov. Od januarja 1980 dalje mora vsak kandidat za vstop v ZK opraviti ta seminar, sicer ne more stopiti v naše vrste. Tudi vsi ostali novo sprejeti komunisti, ki niso opravili predhodnega idejno-političnega usposabljanja, se morajo teh seminarjev udeležiti.

Anita Zohar

Tudi to se je pripetilo v letošnjem letu

Mnogo je dogodkov, ki smo jih beležili v naših glasilih v letošnjem letu. V tem zapisu bi obnovili na kratko, o čem smo pisali.

V JANUARJU:

— V DSSS smo že v tem mesecu morali izvesti nadomestne volitve za člana delavskega sveta;

— pripravljali pa smo se že na poletne počitnice in v tem mesecu izvedla anketo o postavitvi kamp prikolic;

V FEBRUARJU:

— so v TOZD Kemiji Šempeter pričeli s tečajem za pridobitev interne kvalifikacije;

— v TOZD Grafika so izvolili novega predsednika mladine;

— obiskala nas je republiška delegacija SZDL pod vodstvom tovariša Mitje Ribičiča;

V MARCU:

— so članice aktiva žena pripravile razstavo ročnih del, ki je lepo uspela;

— prejeli smo mednarodno priznanje za kvaliteto in asortiman;

— smučali smo na Češkem;

— naši smučarji so zasedli 1. mesto na zimskih igrah grafičarjev, hkrati smo bili organizatorji teh iger na Rogli;

V APRILU:

— so mladinci evidentirali kandidate za mladinske delovne akcije;

— nagrado »INOVATOR 79« so prejeli tudi Aerovci;

— delavci komercialnega sektorja so se odločili, da bodo pričeli s postopkom za ustanovitev TOZD Trženje;

V MAJU:

— smo prejeli priznanje za dobro organizacijo narodne zaščite v Aeru;

— prevzeli smo pokroviteljstvo nad mladinsko delovno akcijo NIŠ 79;

V JUNIJU:

— smo uvedli v DSSS premakljivi delovni čas;

— sodelovali smo na 24. grafičnih igrah in zasedli 2. mesto;

— v Vevčah pa so bile 21. letne igre papirničarjev, kjer so sodelovali tekmovalci iz Medvod;

— v TOZD Trženje je bil ustanovni občni zbor osnovne organizacije ZS;

— ustanovljeni sta bili osnovni organizaciji ZK v TOZD Trženje in poslovalnici Beograd;

V JULIJU:

— so bili izvoljeni člani DS v TOZD Trženje;

— podpisan je bil samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju s kinegrafom Prevalje;

V AVGUSTU:

— je TOZD Kemija Celje presegla plan izvoza za celo leto;

V SEPTEMBRU:

— je pričela delovati grafična šola v Celju, katere organizatorji smo bili v Aeru;

— izvedena je bila akcija NNNP;

— obiskali so nas člani kluba OZN iz Poljske;

V OKTOBRU:

— so potekale volilne konference osnovnih organizacij ZK;

— planinci so razvili svoj prapor na Ruški koči, ter se pobratili s sekcijo Cinkarne in planinskim društvom Ruše;

V NOVEMBRU:

— je v obratu — NO — TOZD Grafika pričel delovati stroj MULTIBOBINE;

— sprejeli smo povišanje osnov osebnih dohodkov;

V DECEMBRU:

— smo podpisali pogodbo s firmo Andritz o dobavi opreme za razširitev proizvodnje samolepilnih trakov.

Letni remont papirnice in delna rekonstrukcija papirnega stroja v TOZD Medvode

Redni letni remont v bazični procesni industriji, kamor pravzaprav sodi tudi proizvodnja papirja, pomeni strokovno-tehnično in organizacijsko izjemno zahteven in obsežen obseg.

Glede na to, da redni remont pomeni popolni izpad celotne proizvodnje, je treba trajanje zastoja kar najbolj skrajšati, saj je vsaka ura dragocena.

Nosilec izvedbe remonta je oddelek za vzdrževanje, sodelujejo pa predvsem še proizvodni obrat, nabavna služba in splošna služba. Planiranje in organizacija takega remonta se zaradi zahtevnosti mora začeti že mesece pred predvidenim dejanskim začetkom. Strokovna skupina najprej grobo oceni obseg potrebnih del, potrebnih rezervnih delov, ter potrebnega števila sodelujočih ljudi. Sledi široka akcija za zagotovitev vsega potrebnega.

Pri nas je bil letos določen rok za izvedbo remonta 12.—22. novembra. V pripravljalnem obdobju smo tako morali izdelati najprej grobe ter kasneje podrobnejše planske obsege del, ter na podlagi tega mrežne planske izvajanja del. Iz teh osnov so sledile akcije za zagotovitev še potrebnih nadomestnih ali novih delov ali sklopov iz uvoza ali domačega trga. Naslednji korak je zagotovitev ustreznega števila strokovnih ljudi, ki bodo dela izvedli.

Za letošnji obseg del smo ocenili, da bo potrebno najmanj 200 delavcev, v konicah pa celo več. Ni si težko predstavljati, da je pravočasna zagotovitev prisotnosti tolikšnega števila delavcev določenih strokovnih profilov v ozko omejenih rokih zelo težavna. Tako je letos sodelovalo poleg ca. 80 naših delavcev, še kakih 130 delavcev iz sledečih delovnih organizacij: Hidromontaža Maribor, Tvornica strojeva Belišče, IMP Ljubljana, Papirnica Količevo, Železniške strojne delavnice Ljubljana, Gradbeno podjetje Tehnik Škofja Loka, Pleskarstvo Škofja Loka, Rade Končar Zagreb.

Poleg nešteti pa je pri remontu sodelovalo tudi nekaj strokovnjakov naših inozemskih poslovnih partnerjev.

Za vse te sodelujoče je treba zagotoviti prehrano, prenočišča, prevoze na delo, gardebodne prostore, prostore za orodje, jih seznaniti z ukrepi iz varstva pri delu itd. Poleg tega so vnaprej aktivirane za sodelovanje tudi druge delovne organizacije, ki morajo v kratkem roku izvesti raznorazne usluge na svojih strojih oziroma v svojih delavnicah, kot so brušenje valjev, centriranje, izdelava raznih delov in podobno.

Vnaprej mora biti tudi zagotovljen takojšen transport strojnih delov ob vsaki možni uri, zagotavljen na dobro delujoča gasilska in varnostna služba, dežurstvo skladiščnih in nabavnih služb itd.

Pravočasno morajo biti dogovorjeni točno določeni termini za razne preizkuse in kontrolne preglede s strani inspekcijskih služb, ki morajo dati soglasje za nadaljnje obratovanje.

Ves ta zapleteni sklop udeleženi mora v 24-urnem delovniku zagotoviti, da se pregleda, obnovi, zamenja, popravi na desetine in

desetine črpalk, ventilov, elektro motorjev, instrumentov, valjev, ležajev, celotnih sklopov, da se napelje ali zamenja ali preizkusi stotine metrov kablov, cevovodov, se izvede vsa mogoča gradbena adaptacijska, pleskarska, tesarska in mizarska dela.

V težkih delovnih pogojih je ob izredni požrtvovalnosti vseh udeležencev uspelo remont in delo na rekonstrukciji končati v predvidenem roku. Zato gre vsa pohvala in zahvala delavcem naše TOZD, ki so se dejansko izredno izkazali, pravtako gre tudi pohvala večini delavcev iz drugih TOZD, ki so svoje delo pravtako dobro opravili.

Še nekaj besed o delni rekonstrukciji stroja, ki je bila izvedena v času remonta. Glavni namen predelav je bil, delno povečanje proizvodnih kapacitet, zagotovitev konstantnejše kvalitete proizvodov, ter v največji meri boljše energetska izkoriščenost naprav.

Upamo, da bomo lahko v prihodnjih mesecih zabeležili vidne rezultate izvedenega remonta in rekonstrukcije.

Janez ing. Hočevar

Resnična počitniška

Bil je lep dan. S kolesi sva se s hčerjo odpeljala k Belopeškemu jezeru. Peljala sva se mimo kmetije, pri kateri je bil privezan pes čuvaj. Peljal sem mimo najprej jaz, pes še glave ni dvignil. Ko se je peljala mimo hči je zalajal, kot bi mu stopila na rep. Še dolgo je lajal za nama.

Vračala sva se po isti poti. Pozabil sem na psa. Ko sva se pripeljala mimo, mene spet ni niti pogledal, ko pa je peljala mimo hči — spet lajanje. Nisem si mogel kaj, da je nebi vprašal. »Ti, kaj pa imaš s tem psom?« »O, nič!« je dejala. »Vprašala sem ga, kako se kaj ima, pa mi je dejal, hvala dobro!«

V letošnjem letu so se upokojili

Nikola KAJFEŠ je bil zaposlen kot trgovski zastopnik v Skupnih službah, upokojil se je 1. 1. 1979;

Stanko KREMPUŠ je bil zaposlen v delavnici v TOZD Kemija Celje, upokojil se je 1. 1. 1979;

Jože VEBER je bil zaposlen v obratu barv v TOZD Kemija Celje, upokojil se je 17. 1. 1979;

Ivana STIPLOVŠEK je bila zaposlena v oddelku kartonaže v TOZD Grafiki, upokojila se je 1. 3. 1979;

Danica CONFIDENTI je bila zaposlena v finančno-računovodskem sektorju v DSSS, upokojila se je 3. 3. 1979;

Štefan VEBER je bil zaposlen v oddelku pisalnih trakov v TOZD Kemiji Celje, upokojil se je 14. 3. 1979;

Marija LAJLER je bila zaposlena v obratu jasnit v TOZD Kemiji Celje, upokojila se je 2. 4. 1979;

Rudolf ČOKL je bil zaposlen v oddelku stavnice v TOZD Grafiki, upokojil se je 16. 4. 1979;

Marija REDNAK je bila zaposlena v kadrovske službi v DSSS, upokojila se je 1. 5. 1979;

Pavla JEREB je bila zaposlena v oddelku knjigotisk v TOZD Grafiki, upokojila se je 1. 7. 1979;

Franc ČATER je bil zaposlen v avtoparku v DSSS, upokojil se je 1. 7. 1979;

Danica BOŽNIK je bila zaposlena v obratu impregniranih papirjev v TOZD Kemiji Celje, upokojila se je 31. 7. 1979;

Franc NOVAK je bil zaposlen v avtoparku v DSSS, upokojil se je 2. 8. 1979;

Josip KOMPA je bil zaposlen v splošni službi v DSSS, upokojil se je 14. 8. 1979;

Marija MIRNIK je bila zaposlena v oddelku knjigotisk, TOZD Grafika, upokojila se je 30. 9. 1979;

v TOZD Medvode:

Franc JELOVČAN, Jernej REMŠKAR, Katarina RUSJAN, Vinko ŠTALC, Osman MALOVČIČ, Peter STANONIK, Gregor DOBNIKAR, Jakob GABER in Franc OMEJC.

Prehojena pot

Ali smo z upokojitvijo, s prenehanjem aktivnega dela prehodili pot življenja? Ali so nam doseženi uspehi spodbuda za nadaljnja prizadevanja, spoznane pomanjkljivosti pa kažipot za nova razmišljanja in iskanja boljših in učinkovitejših rešitev? Ali je delo znak naše zrelosti in pripravljenosti, da stvari spreminjamo z našo lastno aktivnostjo? Kaj mislijo o tem naši bivši sodelavci — upokojenci, ki so se tudi letos zbrali na vsakoletnem tradicionalnem srečanju upokojencev v TOZD Medvode.

Franc VERLIČ, upokojen šele 3 leta, delal v kovinski delavnici: »Nisem se še navadil na upokojensko življenje, brkljam, pospravljam okoli hiše, toda to ni isto. Hitreje se staram, malo mi je v uteho, da srečam vsako leto več svojih sodelavcev — upokojencev, to se pravi, tudi oni se starajo.«

Franc KNIFIC, upokojen 18 let: »Sčasoma se že navadiš, če pa se sam nočeš te doma upognejo. Nekaj časa sem delal honorarno, to je bilo življenje. Rad delam, v delu iščem sebe.«

Andrej SUŠNIK, upokojen 14 let: »42 let sem aktivno živel s tovarno, sedaj pa njen napredek opazujem skozi ograjo. Nisem tipičen upokojenec — zapečkar — kjer se da, sem zraven. Še bi prišel delat v tovarno, a kaj ko me je prerasla.«

Milka TRČEK, upokojena 12 let: »Mene so doma izkoristili za »servis«. Pri 4 vnukih ne pogrešam službe, le fabriškega opravljanja včasih manjka. Sicer pa je sedaj toliko novih, da bi težko vse obdelal, zato sem kar zadovoljna v krogu svoje družine.«

Miha BURGER, upokojen 9 let: »Saj vidite, da sem še čil, ne pa kot kakšen upokojenec. Življenjsko

moč si nabiram v hribih, kamor hodim sam, ker žena kar naprej govori. Doma to že prenesem, če ne, pa uidem.

Kakor je v navadi, direktor govori zadnji.

Lado JELEN, bivši direktor Tovarne celuloze Medvode, upokojen 11 let: »Pravijo, da direktorji ne znajo več delati, ko postanejo direktorji. Pa sem to preizkusil v pokoju, tako da sem se vključil v krajevno skupnost, delal v svetu krajevnih skupnosti in v strelski družini, kjer sem še sedaj aktiven. Spremljam razvoj tovarne in zadovoljen sem, ko vidim, da so bili temelji dobro postavljeni.«

Skupna misel vseh, ki smo jih povprašali, kako gledajo na srečanje, je bila: Veseli smo, da nas niste pozabili. Želimo, da bi se tovarna še razvijala. Vsem aktivnim delavcem Aera želimo srečno 80 in na svidenje.

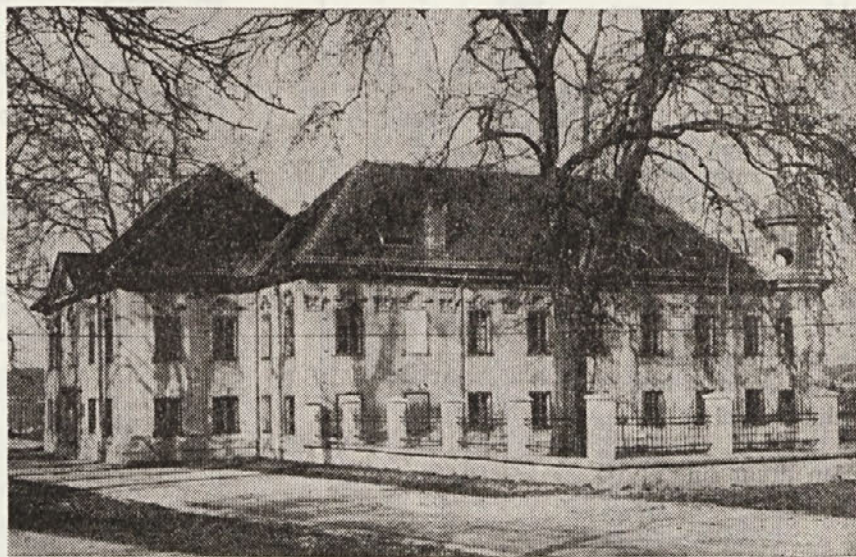
Najstarejša stavba v medvoški kotlini je nedvomno Stari grad nad Smlednikom. Zgrajen je bil na temeljih prazgodovinskega gradišča in kasnejše rimske utrdbe. Omenja se že v 12. stoletju kot last smledniških gospodov. Od njih so ga v prvi polovici 14. stoletja dobili v last Celjani. Leta 1439 ga je porušil Jan Vitovec. Kmalu so ga obnovili, vendar ga Valvazor omenja kot ruševino.

Ker je Stari grad že nekaj stoletij razvalina in kup kamenja, se ustavimo pri drugi najstarejši stavbi, ki še danes služi sicer ne tistemu namenu, za kar je bila zgrajena, v resnici pa kar najboljšemu. To je grad v Goričanah. Po pravici sodi med najlepše spomenike baročne arhitekture na Slovenskem. Grad ima izredno častitljivo zgodovino. Zgodovinarji poročajo, da je bil prvotni grad tod zgrajen že leta 928. Stal je na hribu nad današnjo stavbo. Dandanes so še komaj vidni ostanki nekdanje utrdbe, pač pa jih lahko vidimo na Valvazorjevem bakrorezu goričanskega gradu. Ta je bil najprej last oglejskih patriarhov. Valvazor poroča, da je imel grad leta 1261 v svoji lasti »Ulitzmannus von Gortschach«, pozneje je večkrat menjal lastnike. Ohranila so se imena Sterenbergov in Ortenburžanov, po katerih so ga podedovali leta 1420 celjski grofje. Iz njihovih rok je grad prešel v last Habsburžanov, ki so ga ob ustanovitvi ljubljanske škofije leta 1461 prepustili v uživanje ljubljanskim škofom. Leta 1511 je potres grad močno razmajal, vendar je ostal naseljen še sto let do usodnega požara 1613. Škof Anton grof Puchheim (1641–1664) je dal postaviti času primernejšo reprezentančno stavbo. Zgradili so jo iz kamnov starega gradu tokrat pod holmom v ravnini, kjer stoji še danes. Sto let pozneje je grad škof Ernst Amadeus Attems močno povečal. Bil je iz ugledne furlanske grofovske rodbine. Velik del svojih dni je prebil na cesarskem Dunaju, kjer se je navzel tudi vese-

lja do udobnega življenja. Bil je zelo podjeten in se ni ustrašil velikih stavbnih nalog. V Gornjem gradu je sezidal novo cerkev in povečal grad. Istega leta je pričel prezidavati tudi Goričane. Takrat je nastala tudi kapela, pravi biser rokokoja s slikami znanega baročnega slikarja Mentzingerja, ter hodniki in sobe, bogato okrašene s štukaturo, kar se danes občudujejo obiskovalci gradu. Iz istega časa so vslavnostni sprejemni dvorani freske z zgodovinskimi motivi, delo jezuita Antona Werla. Škof Wolf je v letu 1830–1831 grad preuredil ter znižal za eno nadstropje. Podiranje je spremljala tudi temeljita rekonstrukcija dvorca, ki je tedaj izgubil reprezentativni poudarek in se spremenil bolj v

delu komunistične partije v tisti dobi. Ob tridesetletnici tega sestanka so grad obnovili in predali novemu namenu. V njem je slovenski etnografski muzej iz Ljubljane razstavil svoje zbirke kultur izvenevropskih narodov. Tako je grad postal dragocena pridobitev za bližnjo okolico in vso domovino, saj je pravi biser naše kulture, na katerega bi bil ponosen vsak narod.

Etnografski muzej je od leta 1964, ko je bil odprt, imel tu že vrsto kvalitetnih razstav od črnske umetnosti, afriškega nakita, oblačil Afričanov, ljudske umetnosti Eskimov, kultur južnoameriških in severnoameriških Indijancev, japonskega slikarstva, umetnosti Az-

gospodarsko pristavo varčnega škofa. To je prizadelo tudi veliki park, ki je z gredicami, drevjem in vodnjakom sodil med najlepše pri nas. Tak je grad Goričane ostal do danes.

Grad je tudi pomemben spomenik naše revolucije. Leta 1934 je bila v njem IV. pokrajinska konferenca KPJ, katere se je udeležil tudi tov. Tito. Na ta zgodovinski trenutek spominja danes razen spominske plošče tudi posebna spominska soba. V njej so razstavljeni dokumenti o konferenci in

tekov, umetnosti Peruja, Sudana, Zaira itd.

Že pred konferenco neuvrščenih v Colombo leta 1976 je muzej začel uresničevati svoj veliki projekt predstavitve kultur vseh neuvrščenih dežel. V teh nekaj letih mu je uspelo predstaviti že preko dvajset dežel in kot je izjavil dr. Kuhar pri otvoritvi zadnje razstave, se možnost uresničitve tega projekta vedno bolj oddaljuje, saj se število neuvrščenih dežel neprestano povečuje.

Razstave o neuvrščenih niso le ozke predstavitev določenih tem iz umetnosti ali ljudske kulture, temveč so v muzeju k posameznim zvrstem umetnosti dodali tudi širše prikaze dežel, npr. zgodovine, tudi sodobne — način življenja ljudi itd. Razstave redno spremljajo predavanja in filmske predstave. En sam primer: ob razstavi starih kultur Peruja so imeli v treh tednih kar 75 filmskih predstav in si je razstavo ogledalo v razmeroma kratkem času 20.000 obiskovalcev. Sedaj ima muzej še težave s prostori, predvsem za občasne razstave. Toda ob gradu že urejajo galerijo neuvrščenih, razstavišče, ki bo namenjeno predvsem za predstave kultur neuvrščenih dežel. Ob razstavnih prostorih bo tudi večja projekcijska dvorana, pa knjižnica in čitalnica.

Kaj si trenutno v njem ogledamo. Stalne zbirke, ki predstavljajo Kitajsko, Indonezijo in Mehiko. Prav sedaj pa so odprli zanimivo razstavo Bronasta skulptura Zahodne Afrike, ki jo je predstavil Muzej afriške umetnosti iz Beograda, ter Indijska ženska oblačila in nakit.

Ničkoliko nevšečnosti prinaša s seboj zimski čas. Mraz je, ceste so zaledenele, povrh tega pa še taka megla, da ne vidiš prsta pred nosom. Megla v Ljubljani in bližnji okolici je tako znamenita, da je pisal o njej že Valvazor.

... Na Gorenjskem je redkogdaj megla, pogosto na Dolenjskem in na Srednjem Kranjskem. Okoli Ljubljane pa se jeseni in vso zimo zgosti tako močno, da ljudje skoraj ne vidijo drug drugega. Megla leži vso noč do kake devete ali

desete ali enajste ure predpoldne. In ta megla je zelo nezdrava, ker povzroča rada kašelj in katar, čeprav meni gospod doktor Franciscus de Coppinis v latinskem spisu, ki ga vam nameravamo niže prinesiti, da pogosta in močna megla Ljubljančanom malo škoduje zaradi mnogega ognja in dima, ki se z njim zrak čisti. To je treba po mojem mnenju tako razumeti, da gosta megla ne zastrupi tako kmalu zraka in ga ne dela sprajemljivega za strupene in nalezljive bolezni, ker jo pogost dim izboljšuje. Kar pa se tiče kašlja in katarja, domnevam, da zanju izvrstni medicus noče kar tako jamčiti...

Kako je s tem prekaževanjem zraka v Ljubljani in v Celju preveč dobro občutimo. Saj so nam ga do nedavna mnogi medicusi kar preveč smodili.

Zazrla se je
v deževno jutro,
in nekaj tiho
predse šepetala,
zavila se je
v staro ruto,
da proti cerkvi
bi odšla.

Še bolj ji stara
roka podrhteva,
še bolj je negotov
korak,
želi si, da bi on
se vrnil,
njen dragi sin,
da nebi bil več tak.

Pozabil nanjo je,
na hišo staro,
pozabil je na tiste
lepe dni,
ko sta še skupaj
se igrala, ko zanj
bi dala svojo kri.

Počasi stopa,
proti vasi
in upa, da to pot
jo čaka pismo
z daljnih krajev,
ki pisal ji ga bo
neznan gospod.

Dora Rovere

Obraz zastrt je
in odmaknjen,
kot da se pred
resnico skriva,
zastrt v svet še
nedotaknjen,
kot da ni misel
živa, živa...

Morda preveč
bilo je vina,
morda je preveč
mrtvih sanj,
ne vem več kaj
bi naj storila,
da bi drugačen bil
trenutek vsaj.

Dora Rovere

Prijateljci v kavarni.

»Ti, a veš, da te tvoj mož vara?«
»Vem. In tudi vem s katero.«
»In... te nič ne zanima?«
»O ja, me. S čim me vara.«

Zdravnica po pregledu pacientu:

»Hm, ne morem reči, da ste mi
všeč...«

Pacient: »Nič zato, saj vas ne
mislim...«

»Od nekdaj so me zanimali tuji
krajci...«

»Mene pa tuje ženske in to ni
nič dosti bolj poceni.«

Zebra pride na pašo in sreča
kravo, pa jo vpraša: »Kakšno ko-
rist pa imajo ljudje od tebe?«

Krava: »Dajem mleko, meso in
gnoj!«

Potem sreča vola in ga vpraša
isto.

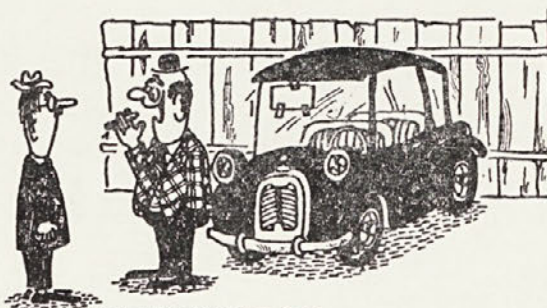
Vol: »Vozim, dajem meso in
gnoj!«

Potem sreča zebra bika in ga
vpraša isto.

Bik pa: »Sleci pižamo, pa boš
videl!«

– Mala plavolaska, za katero ste mi rekli, da me ljubi, je že poročena!

– ...in razen tega boste mnogo prihranili, ker vam ne bo treba plačevati glob zaradi prekoračenja hitrosti.

Mladenka je prišla k spovedniku in povedala, da je zaljubljena in da ima fanta. Spovednik: »Pa te tvoj Janez kaj poboža po laseh?«
 »O ja, poboža.«
 »Pa po prsih?«
 »O, ja poboža.«
 »Pa po trebuščku?«
 »O, ja tudi.«
 »Pa po kolenčkih?«
 »O ja, tudi, ampak tu ste nekaj preskočili!«

V knjigarno pride moški srednjih let in vpraša: »Ali imate knjigo »Mož – gospodar v hiši.«
 Prodajalka: »Tovariš, fantastiko imamo v drugem nadstropju!«

Pogovarjata se kmeta.
 »Ti, a veš, kakšna je razlika med volom in bikom?«
 ?
 »Vol je delavec, bik pa playboy!«

– Koliko je bilo 56 deljeno z 8 v tvojih časih, oče?

– Odkar je moj mož član kluba »Naredi si sam« shajava precej bolje.

H Gorenjcu so prišli na obisk prijatelji. Ko so že kake pol ure sedeli za mizo v dnevni sobi, je eden rekel: »Ti, ali imaš kaj za osvežitev?«
 »Moment,« je rekel Gorenjec, stopil k oknu in ga odprl.

»Očka, ali lahko danes ostanem doma. Ne počutim se dobro.«
 »Kje pa, sinko?«
 »V šoli!«

»Natakar, moj plašč je izginil!«
 »Da ga ni mogoče vzel tisti tujec, ki je sedel tamle v kotu?«
 »Čisto mogoče. Ko je odhajal, se mi je zdel nekam znan.«

– Upajmo, da se mu nocoj točka ne bo spet ponesrečila...

452/1979

1119790876,9

COBISS *

		POLNA LUNA	DALM. Ž. IME	TEMPERATURA, KO HASTANE ROSA	PAOLO MERUDA	REKET	REKA V ANGLIJI	VODITEL KANPUČIJE (LON)	ŽUŠKI PATRIČI PIŠATELJ (ILJA)	SESAL DRI SI		
PTICA UJEDA		VOLNENA TKANINA	M. IME									1+1=2
VOŠČILO												
ŽOBNA GNILOBA					KRAJ PRI SL. BISTRICI HRV. PIŠEC (IVAN)							ČEŠKO Ž. IME
EDEN OD ČUTOV				TERZIJA				KRAJ PRI PULJU				
PLEMENSKO GOVEDO			FINSKI DR. ŽANIK (UZH)	LOČJE OBLEGANJE SŠTELNA OLOŽJEH								
EMIL HOLDE		PESNIK RACIN	TELOVADEC ŠTUKELJ		SESTAVIL JANEZ KORENT					KRAJ PRI OPATIJI	POVA-B LJEKA	VEŠNIK MRLIČ
INDONEZIJSKI OTOK					ŽIVAL Z BODICAMI	POKRAJINA V ZAHODNI SLOVENIJI			PLANINA PRI SARAJEVU 'KOLAG. MATERIAL			
		PIVSKI VEKLIK		DOMAČA ŽIVAL	JANKO KERŠNIK GLASB. SLOG			LUBJE				
	LEVSTIK "MARTIN ?"	JESENSKI MESEC						ŠENIN OŠE PROSTOR BOGATJE RUDO				ČLOVEK IZ ISTEGA KRAJA
		SKAND. NAROD								GNOJNO VNETJE VŽETA PAVICE		
		TRAVA DRUGE KOČNJE	PEVKA FALK FR. SKLAD (MAURICE)		GL. MESTO B. H.							
SOODNOMNI ČLEN												
GOBA V JUGOVEN. SRBIJI				POLETNO OBUVALO	POD					VSEDEK GOETHE-MATERE	RAJDIJ RZ. NAIVNI SLIKAR (IVAN)	
OKRASEN PTIČ DVORIŠČ			ESTONEC							ARABSKO ŽGANJE EVRO. DRŽAVA		
STAZORIM. POZDRAV			POJAV NA VODI		SL. PIANIST (ANTON)	OPERNI SPEV SKAND. ŽROBILJE						
OSEBA IZ EPA "MAHABHARATA"			REŽISER LITVAK					JADRAN OTOK AVST. IŠTARKA (MARISA)				SVETIŠČE
		NADA DIMIČ			MESTO V FRANCII	VPIITJE				CELJSKA KEGLAVKA (MAGDA)		
	JOŽE ? "KAKO JE MOGOČE"									VARNJA KALJA MU SLIKANK NATRIJ		
		GR. PO-KRAJINA ELIDA					SENIORKA					
			SLIKA COLEGA TELESA				EVA LUDVIG		POKRAJINA V VIETNAMU			

Tokrat smo izžrebali nagrade za naše reševalce za 8. številko NAŠ AERO.

1. nagrada SLAK Ida — Trženje, Uvoz
2. nagrada ČRETNIK Valter — Trženje, Uvoz
3. nagrada GOJZDNIK Božena — Kemija Šempeter

Rešitve nagradne križanke števila 9 nam pošljite do 15. januarja 1980.